

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

30. Primi ex Sinis in Soc. excepti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

deiecto; mari, deinde ut verosimilius apparebat hausto, vel à Piratis capto; cum certò rescissent Quanceum fuisse deportatum, inde quid eo factum esset, ne missi quidem illuc nuntij, referre quicquam potuissent. Erat tunc Macai P. Ferdinandus Martinez pietatis fama venerandus, qui precum suarum, & asperitatum subsidio missioni Sinenfi prodesse plurimum credebatur. Negabat is quicquam Riccio, aut Almeida infaustum contigisse, negabat & Macaum venturos, sed habituros inter Sinas; quæ tamen vir prudens, & verborum parcus videretur non humanitus affirmare, ne id quidem obstitit quo minus alij nuntij nitterentur, qui Sciaoeco Macaum Riccij literas cum tulissent nostros in festas lætitiis, gratiarum actiones, sacrificia, spontaneas sui afflictationes pro beneficij magnitudine effuderunt. Dedit vicissim Sciaoecum Valignanus gratulatoriam ad Patres epistolam qua illos magnoperè hortabatur, ut per quicquid agendum & ferendum foret, cæptis insisterent, quoad illa in Dei gloriam sine optato coronassent; militæ & pecunias ad victum, & ædium templique fabricam; acciuit quoque ab India Macaum recentes ex Europa duos, ut cum iis qui iam erant ad manum, Sinenfi linguæ, morique assueverent, ac præsto essent in occasiones supplendi, operarios, & augendi: consilio ad hæc in posterum prouido, duos ad Riccium Sinenfes misit ex eius fingendos disciplina, iuuenes egregijs dotibus, nostris in scholis Macai educatos, & Societatis ardentissimos candidatos: sumptis de Lusitano nominibus, Sebastiano Fernandez vni, Francisco Martinez alteri nomen erat, exercendi dabantur à Riccio, ut si post annum expectationi respondissent, admitterentur ab eo ad ponendum in Societate tirocinium inciperentque Sinæ de suis habere, religiosos simul, & operarios agrorum infelicis. Probante igitur Aquauina Societati Præpositio Iannatis Calendis probationem inire anno 1591. His domi exceptis Riccius, suos statim dimisit interpretes, quod satis iam ipse commodè lingua Sinenfi vteretur, & interesset plurimum iis carere, nam Patrum odio, vipere externorum, & lucri fame, clandestino cum aduersariis nostris commercio, prodiciones suas iis vendebant, nostris operam mendacem, & perfidiosam, nihilque contra nos mouebatur, cui non tacitam manam admoerent. Sub hæc ædificauit ædem sacram eamque, spe frequentis concursus, amplissimam; post etiam domum, sed ex modo, & regula dinarum, in plano extentam, ne si ex Canone Europæo, aliquem deinde cupido inuaderet, eius sibi violenter vsurpandæ, aut sua illic Maiores Mandarinum, ut olim Sciaochini, vellent prandia celebrare ad fruendam aperti, longique prospectus voluptatem. Quanquam illo ipso in quod diuerterat tugurio vili, adibat magna Literatorum frequentia, sed multo maiori, postquam viri cuiusdam familiaritas fecit eius famam omnibus clariorem, qui licet alia, planèque contraria spectaret, Dei tamen instinctu, grandi multorum bono in eius intimam amicitiam se dedit. Chiutaisus huic nomen fuit, cognomen Chiusian-

30.
Primi ex Sinenfis in Soc. excepti.

31.
Celeberr.
Literatus fit
Ricciij discipulus.

con. Sucei natus, sublimitate ingenij toto imperio celebris; Patrem habuerat inter illos trecentos præcipuum, qui Pechini in aula ex quinque millibus selecti, inaugurantur Doctorum notis, & honore. Cuius excellentiam gloriæ hic fratres inter proximè sequebatur, erátque iam omnibus præstantia indolis admirationi; cum patre demortuo, ætate & opibus abreptus, tamdiu vitam egit solutam & improbam, quoad in chemicam denique insaniam deuolutus, suas omnes in fenum difflauit diuitias; egens deinceps & per vrbes vagus, paternis amicitiiis, quotidiani victus subsidia quærabat, versabaturque potissimum in caulis litigantium ad varia tribunalia iuuandis, hoc est Mandarinorum gratiam qua ob ingenium excellens pollebat maxima, nundinabatur in sua commoda. Contigit autem vt Sciaochinum sub discessum Ricciij appulsus eum inuideret, audirétque de illo tam magnifica, vt eum postea Sciaocum sequeretur, & Magistrum sibi solenni ritu, donisque adscisceret; quibus respuendis nolens videri agrestis, & rusticus, nec venalis doctrinæ Magister admittendis; dono pretij maioris pannos illi sericos rependit; iure sibi plurimum gratulans quod tam prodigiolum ingenij (quæ summa est gloria inter Literatos) nactus esset discipulum. Sed eum quod sequitur, longè affecit iucundiùs: vidit hominem statim, tam altè in nostras penetrare se doctrinas, mathematicas præsertim, & speculatrices; mechanicas item cudendis ex ære & argento, delineandisque planisphæriis & similibus, tam accuratè scienterque tractare, vt eam ad rerum nouitatem, eiusque solertiam Literatissimi quique stuperent attoniti; maximè verò diceret, legenti auctores scientiarum Sinensium Principes, videri sibi speciem hominis, vocemque præferre, rationibus carere; plusque auctoris Europæi vel vni paginæ, inesse doctrinæ ac solidi quam centum codicibus scriptorum Sinensium. De prædicabat autem magnificè Ricciium, sibi que magnoperè de suo plaudebat errore quàm ridiculo tam beato, putasse nimirum Riccio promptum esse, Mercurium figere, & in optimum argentum durare, quòd Philosophis Europæis familiaris esse ars illa iactaretur; ridebátque se ipse, mirificè gestiens thesauris se locupletatum absque vlla comparatione maioribus, quos nunquam esset suspicatus extra fines Sinarum reperiti; & significabat diuinorum scientiam quæ posset sola homines beare; huius sigillatim exceptos articulos, secum ipse apud se attentè, & acriter disputabat, referebátque ad Ricciium quos offenderat in iis nodos, planè illos eosdem quos nectunt in scholis nostri Theologi, quibus tamen, quod magis mirere, solutiones excogitabat ita idoneas & acutas, vt duorum vnus personas egregiè ageret, insignis discipuli, & præstantis Magistri. Suo igitur qua subtili & acri iudicio; qua Ricciij eruditione, de Christiana veritate perspicuè certus, Baptismi moras impatientissimè ferebat; verum interea, quascumque in vrbes intulisset pedem, Ricciij nomen in suprema ponebat æstimatione, fiebátque vt multi summis fungentes honoribus